

به نام خدا

Arena Simulation of Multi-Level Medicine Inventory Control In Hospital Pharmacy

به عنوان پروژه درس: زبانهای شبیهسازی

دانشجویان:

عليرضا عشقى 99207446

سینا فیضی کریم آبادی 99207468

فهرست

2	تعریف مسئله
	مدلسازی ریاضی مسئله
	روابط اصلی
	رو بــ محـــى هـدف سيستم
	حدت سیستم حل مسئله
	حن مسته شبیه سازی مساله
18	خروجی مساله

تعریف مسئله:

سیستم چندلایه انبارداری و ارائهی دارو در یک بیمارستان شامل تعدادی تامین کننده میباشد که با S نشان داده میشوند، یک انبار اصلی داروی بیمارستان که با DC نشان داده میشود. تعدادی داروخانه که با DC نشان داده شده و هر کدام به چند بخش مختلف خدمات ارائه میدهند. این بخشهای مختلف را با W نشان میدهیم که در هرکدام تعدادی بیمار وجود دارد که با P نشان میدهیم.

شکل کلی این سیستم چندلایه را در تصویر زیر مشاهده می کنید:

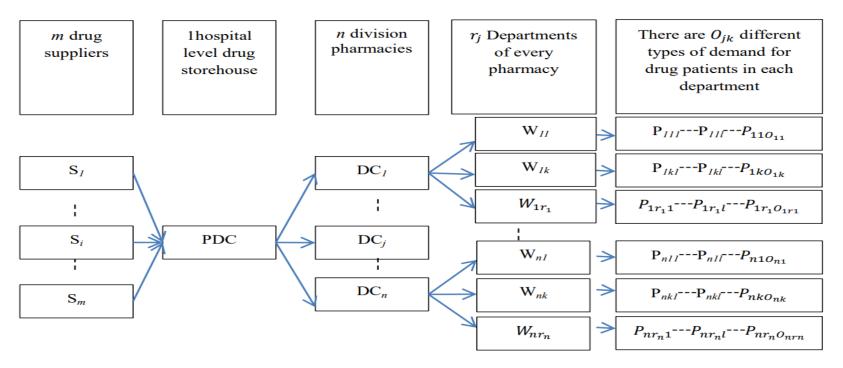

Figure 1. Structure of Multi-Level Medicine Inventory Control System

شكل 1 ساختار كلى سيستم بيمارستان

طبق شکل بالا هر بخش (W) باید نیازهای دارویی بیماران خود را تامین کند، (توجه کنید که داروهای اورژانسی همیشه در بخشها موجود بوده و از سیستم تامین کالاها و خدمات اورژانسی پیروی می کند که در این مدل به آن نمی پردازیم،) بدین صورت که هر بخش روزانه نیازهای دارویی خود را که توسط پرستاران و تیم پزشکان جمع آوری شده اند، به داروخانهی (DC) مربوط به بخش خود میفرستد و داروخانهی بلافاصله پس از تامین و دریافت داروها، آنها را مستقیم به بخش تحویل میدهد. اگر بین تقاضا و موجودی داروها در داروخانهها (DC) عدم تعادلی به وجود آید، درخواست اصلاح و جبران آن به انبار اصلی داروی بیمارستان (PDC) فرستاده شده و با توجه به نیروی و فضای در دسترس در انبار اصلی، تقاضاها اولویت بندی و انجام میشوند. انبار اصلی تقاضاها را برای تامین کنندگان فرستاده و داروها را از آنها تحویل میگیرد.

موارد زیر را برای ایجاد امکان شبیهسازی و حفظ کلیت مدل در مدلسازی به صورت پیشفرض در نظر میگیریم:

- تمام شدن موجودی در سیستم مجاز نیست.
- تقاضاهای شبیه هم را یکسان در نظر گرفته و به طور کلی تقاضاها را از چند توزیع احتمالی معروف در نظر می گیریم.
 - بین تقاضاهای داروی بیماران و بخشهای مختلف همبستگی در نظر نمی گیریم.
 - هر سفارش-تقاضا میتواند توسط یک یا چند تامین کننده، تامین گردد.
- با توجه به شرایط تقاضا و بزرگی سفارش، داروهای مختلف را میتوان در شبیه سازی ترکیب کرده و به عنوان یک نوع دارو در نظر گرفت.
- فرض می کنیم انبار اصلی داروی بیمارستان بعد از دریافت سفارش داروها و پس از یک زمان مشخص میتواند تقاضا را تامین کرده و تحویل دهد.

هدف بهینهسازی سفارشات و موجودیها در این مسئله و با در نظر گرفتن این فرضیات است.

مدلسازی ریاضی مسئله:

نمادها:

i=1,2,...,m . نشان دهنده المين تامين کننده ميباشد: S_i

PDC: نشان دهندهی انبار اصلی داروی بیمارستان است.

j=1,2,...,n نشان دهندهی j مین داروخانهی بیمارستان است. j=1,2,...,n

j=1,2,...,n k=1,2,..., r_j تامین میشود. j تامین میشود است که توسط داروخانهی i

 $l=1,2,...,o_{jk}$ است. jk است بیمار ام در بخش: P_{jkl}

بیمار jklم در انتهای دوره t میباشد. RQP $_{jkl}(t)$

انتهای دوره t می باشد. jk نشان دهنده تقاضای داروی بخش jk می باشد. RQW $_{jk}$

این دهنده و تقاضای داروی تمامی بخشهای داروخانه و jم در انتهای دوره t میباشد. $RQ_{j}(t)$

RQ (t): نشان دهندهی تقاضای داروی تمامی بیماران بیمارستان در انتهای دوره t میباشد.

ای نشان دهندهی موجودی داروی (بخشهای) داروخانهی \mathbf{j} مدر انتهای دوره \mathbf{t} میباشد. $\mathbf{Q}_{\mathbf{j}}$

نشان دهندهی میزان سفارش داروی (بخشهای) داروخانهی **j**م در انتهای دوره \mathbf{t} میباشد. $\mathbf{OQ}_{\mathbf{j}}\left(\mathbf{t}\right)$

TOQ (t): نشان دهندهی کل میزان سفارش داروی دریافت شده انبار مرکزی بیمارستان (از داروخانهها) در انتهای دوره t میباشد.

ای نشان دهنده ی موجودی داروی انبار مرکزی بیمارستان در انتهای دوره t میباشد. $Q_{PDC}(t)$

- ای نشان دهنده ی میانگین موجودی داروی انبار مرکزی بیمارستان در طول دوره t میباشد. $Q_{pdc}(t)$
 - است. t نشان دهندهی کل تقاضای داروی بیماران در لحظهی t است.
- است. t است. دهندهی میزان سفارش داروهای اورژانسی انبار مرکزی بیمارستان در لحظهی t است.
 - است. t است. t است دهندهی میزان سفارش داروهای عادی انبار مرکزی بیمارستان در لحظهی t است.
 - N_E: نشان دهندهی تناوب سفارش داروهای اورژانسی توسط انبار مرکزی بیمارستان است.
 - Ν_N: نشان دهندهی تناوب سفارش داروهای عادی توسط انبار مرکزی بیمارستان است.

هزینه کنترل موجودی داروهای بیمارستان شامل 3 پارامتر است؟ توزیع و فراوانی سفارشات، هزینه سفارشات و هزینه انبارداری داروهای موجود. با توجه به این مهم، در تابع هدف این پارامترها را لحاظ می کنیم:

1. هزینه کنترل موجودی مربوط به انبار اصلی بیمارستان:

- C_{1E}: هزینه تحویل هر واحد داروی اورژانسی به انبار اصلی بیمارستان
 - C_{1N}: هزینه تحویل هر واحد داروی عادی به انبار اصلی بیمارستان
- C2E: هزینه سفارش هر واحد داروی اورژانسی توسط انبار اصلی بیمارستان
 - C_{2N}: هزینه سفارش هر واحد داروی عادی توسط انبار اصلی بیمارستان
 - C₃: هزینه انبارداری هر واحد داروی موجود در انبار اصلی بیمارستان
 - DCE_{pdc}: هزینه تحویل داروهای اورژانسی به انبار اصلی بیمارستان
 - DCN_{pdc}: هزینه تحویل داروهای عادی به انبار اصلی بیمارستان
 - OCE_{pdc}: هزینه سفارش داروهای اورژانسی توسط انبار اصلی بیمارستان
 - OCN_{pdc}: هزینه سفارش داروهای عادی توسط انبار اصلی بیمارستان

IC_{pdc}: هزینه انبارداری انبار اصلی بیمارستان

- 2. هزینه کنترل موجودی مربوط به هر داروخانهی بیمارستان:
 - C4: هزینه تحویل هر واحد دارو به هرکدام از داروخانهها
 - С5: هزینه هر بارسفارش دارو توسط هر کدام از داروخانهها
- C₆: هزینه نگهداری هر واحد دارو توسط هرکدام از داروخانهها
 - مزینه تحویل داروهای داروخانهی DC_i
 - OC_i: هزینه سفارش داروهای داروخانهی **j**
 - نه انبارداری داروهای داروخانهی IC_i
 - TC: کل هزینه سالیانه کنترل موجودی داروهای بیمارستان

روابط اصلى

میزان کل تقاضای داروی بیماران یک بخش برابر با تقاضای داروی آن بخش و میزان کل تقاضای داروی بخشهای تحت نظر یک داروخانه، برابر تقاضای داروی آن داروخانه است، بنابرین داریم:

$$RQ_{jk}(t) = \textstyle\sum_{l=1}^{O_{jk}} RQ_{jkl}(t)$$

$$RQ_j(t) = \sum_{k=1}^{r_j} RQ_{jk}(t)$$

$$RQ(t) = \sum_{j=1}^{n} RQ_{j}(t) = \sum_{j=1}^{n} \sum_{k=1}^{r_{j}} \sum_{l=1}^{Q_{jk}} RQ_{jkl}(t)$$

$$IQ_{j}(t+1) = IQ_{j}(t) - RQ_{j}(t)$$

با توجه به اینکه اتمام موجودی دارو در داروخانههای بیمارستان مجاز نمیباشد، یعنی $IQ_{j}(t)>0$ ، بنابراین مدل کنترل موجودی داروخانههای بیمارستان (SS,QMAX) است. در فواصل زمانی مشخص (یک روزه) سطح انبار داروخانههای بیمارستان بررسی میشود. اگر مقدار موجودی کمتر از حد اطمینان (SS,QMAX) است. در فواصل زمانی مشخص (یک روزه) سطح انبار داروخانههای بیمارستان بررسی میشود. اگر مقدار موجودی را تا حد $QMAX_{j}(t)$ عادر می کند. فرض کنیم $U_{j}(t)$ نشان دهنده ی این باشد که داروخانه ی $U_{j}(t)$ در انتهای زمان $U_{j}(t)$ سفارش موجودی را صادر کرده است یا خیر. بنابراین داریم:

$$U_{j}(t) = \begin{cases} 1 & IQ_{j}(t) \leq SS_{(j)} & \text{Need order} \\ 0 & IQ_{j}(t) > SS_{(j)} & Don't need order \end{cases}$$

تعداد سفارشات تحویلی از جانب انبار مرکزی بیمارستان به داروخانههای بیمارستان در انتهای لحظه ی t برابر است با:

$$DN_{(t)} = \sum_{j=1}^{n} U_j(t)$$

همچنین مقدار هر یک از این سفارشات تحویلی برای هرکدام از داروخانهها برابر است با:

$$DQ(t) = QMAX_j(t) - IQ_j(t)$$

مشخص است که سطح موجودی هر داروخانه که دارو سفارش میدهد، به حد ماکزیمم خود یعنی QMAX_j(t) میرسد.

سفارش دادن دارو از تامین کنندگان بالادستی و دریافت این سفارشات با مدل دورههای سفارش با فاصلهی زمانی ثابت انجام می شود. مدل (T,S) سطح موجودی را در دورههای زمانی مشخص (هفتگی) بررسی کرده و سپس مقدار سفارش را بر اساس مقدار تخمینی تقاضای بیمارستان را ست خود بر اساس سطح باقیمانده موجودی و نیز به صورت تجربی مشخص می شود) تعیین می کند. سفارشی که در انتهای هر هفته انجام می شود قرار است کند. تقاضای داروخانههای بیمارستان را در هفتهی بعدی تامین کند. میزان خرید انبار مرکزی بیمارستان از تامین کنندگان بالادستی در هفتهی آلفا:

$$PQ(\alpha) = S_{PDC} - IQ_{PDC}(\alpha)$$

پس از دریافت سفارش انبار مرکزی بیمارستان، این تقاضا مشترکاً توسط m تامین کننده، تامین میشود. با فرض $DS_i(\alpha)$ به عنوان مقدار تامین شده توسط تامین کننده α ام در هفته α داریم:

$$\sum_{i=1}^m DS_i(\alpha) \ge \mathrm{PQ}(\alpha)$$

هدف سیستم:

هدف سیستم کنترل موجودی این است که: اتمام موجودی اتفاق نیفتد و همچنین مقدار متوسط سطح موجودی و هزینه کل کنترل موجودی داروهای بیمارستان کمینه شود.

هزینههای مربوط به کنترل موجودی انبار مرکزی داروی بیمارستان شامل 3 بخش است:

• کل هزینهی تحویل داروها:

$$DC_{pdc} = DCE_{pdc} + DCN_{pdc} = (C_{1E} * \sum_{t=1}^{365} EOQ_{PDC}(t)) + (C_{1N} * \sum_{t=1}^{365} NOQ_{PDC}(t))$$

• کل هزینهی سفارش دهی:

$$OC_{pdc} = OCE_{pdc} + OCN_{pdc} = C_{2E} * N_E + C_{2N} * N_N$$

• کل هزینهی نگهداری داروها:

$$IC_{pdc} = C_3 * IQ_{pdc}(t)$$

هزینههای مربوط به کنترل موجودی داروخانهی **j**م بیمارستان شامل سه بخش است:

• هزینهی تحویل:

$$DC_j = C_4 \times \sum_{t=1}^{365} OQ_j(t)$$

• هزینهی سفارش دهی:

$$OC_j = C_5 \times \sum_{j=1}^{n} \sum_{t=1}^{365} U_j(t)$$

• هزینهی نگهداری داروها:

$$IC_j = C_6 \times IQ_J(t)$$

کل هزینهی سالانه کنترل موجودی داروهای بیمارستان برابر است با:

$$TC = DC_{pdc} + OC_{pdc} + IC_{pdc} + \sum_{j=1}^{n} (DC_j + OC_j + IC_j)$$

حل مسئله (رویکرد ریاضی و روش حل)

همانطور که در تابع هدف بخش قبل مشاهده کردیم یک چالش مهم که در حل مساله بهینهسازی با آن مواجه هستیم طبیعت تقاضا است که به صورت تصادفی و غیرقطعی است. در صورتی که بخواهیم با قرار دادن فرضیاتی در مساله آن را ساده تر کنیم ممکن است مساله با واقعیت فاصله زیادی پیدا کند و به همین دلیل پاسخ خوبی به ماه ندهد. در این مقاله با استفاده از روش Particle و روش Particle توانسته است از ارنا استفاده کند و مدل ریاضی مساله را بسازد، چندین آزمایش انجام داده، تابع توزیع تقاضا را پیدا کند و روش PSO را پیاده سازی کند.

روش PSO (معادل فارسی آن روش بهینهسازی ازدحام ذرات) الگوریتم بهینه سازی ازدحام ذرات (Particle Swarm Optimization) یا به اختصار PSO یکی از مهم ترین الگوریتم های بهینه سازی هوشمند است که در حوزه هوش ازدحامی (Swarm Intelligence) جای می

گیرد. این الگوریتم توسط جیمز کندی (James Kennedy) و راسل سی ابرهارت در سال ۱۹۹۵ معرفی گردید و با الهام از رفتار اجتماعی حیواناتی چون ماهی ها و پرندگان که در گروه هایی کوچک و بزرگ کنار هم زندگی می کنند، طراحی شده است. در الگوریتم PSO اعضای جمعیت جواب ها به صورت مستقیم با هم ارتباط دارند و از طریق تبادل اطلاعات با یکدیگر و یادآوری خاطرات خوب گذشته به حل مساله می پردازند. الگوریتم PSO برای انواع مسائل پیوسته و گسسته مناسب است و پاسخ های بسیار مناسبی برای مسائل بهینه سازی مختلف داده است. فرمولهای مورد استفاده برای به روز کردن سرعت و موقعیت ذرات به صورت زیر است:

$$V_i(t+1) = \omega * V_i(t) + c_1 * r_1 * [P_i(t) - X_i(t)] + c_2 * r_2 * [P_m(t) - X_i(t)]$$

$$X_i(t+1) = X_i(t) + V_i(t+1)$$
(9)

در روابط بالا V_i سرعت ذره i ام و P_i نقاط اکسترمم هر نقطه است، $X_i(t)$ موقعیت ذره i ام در زمان t ام را نشان میدهد. مقادیر عددی C1 در این مقاله برابر با دو هستند و مقادیر $r_1, r_2 \in (0,1)$ هستند.

الگوریتم به این شکل است که گروه از ذرات در آغاز کار به صورت تصادفی به وجود می آیند و با به روز کردن نسلها سعی در یافتن راه حل بهینه می نمایند. در هر گام، هر ذره با استفاده از دو مقدار به روز می شود. اولین مورد، بهترین موقعیتی است که تاکنون ذره موفق به رسیدن به آن شده است. موقعیت مذکور شناخته و نگهداری می شود که این بهترین مقدار نوستالژی آن ذره نیز گفته می شود که آن را با pbest نمایش می دهیم (در بالا P_i). مقدار دیگری که توسط الگوریتم مورد استفاده قرار می گیرد، بهترین موقعیتی است که تا کنون توسط جمعیت ذرات بدست آمده است که آن را Pm می گوییم (هوش جمعی که در این مقاله Pm است)

مقادير بالا در هر مرحله به روز شده و الگوريتم پس از رسيدن به شرط توقف خاتمه پيدا مي كند.

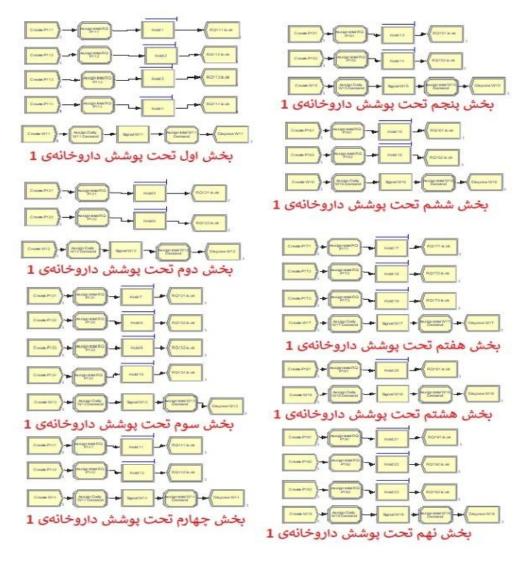
با حل مساله توسط الگوريتم PSO، خروجي زير بدست آمد:

Table 4. Satisfactory Solution Acquired by PSO Optimization

V ariable	Value	Actual value	Cost variable	Numerical value	COST
$QMAX_1$	2.23RQ1	33789.63	EOQPDC	771.83	2315.48
$QMAX_2$	2.31RQ2	5058.59	ENQPDC	27504.45	27504.45
$QMAX_3$	2.16RQ3	20264.62	NOE	241.00	6025.00
$QMAX_4$	2.19RQ4	3664.26	NON	50.00	500.00
$QMAX_{PDC}$	4.34RQP DC	129490.83	<u>IQPDC</u>	79504.27	39752.14
SSQ1	1.14RQ1	17273.62	OQ_i	28282.20	56564.39
SSQ2	1.15RQ2	2518.35	NOQ_i	942.00	18840.00
SSQ3	1.18RQ3	11070.49	$\sum\nolimits_{i=1}^{4} \overline{IQDC}_{i}$	53875.69	32325.42
SSQ4	1.15RQ4	1924.15			
SSQPDC	2.22RQP DC	63041.59	Total Cost of a year		183826.88

شبیه سازی مساله در نرمافزار ارنا

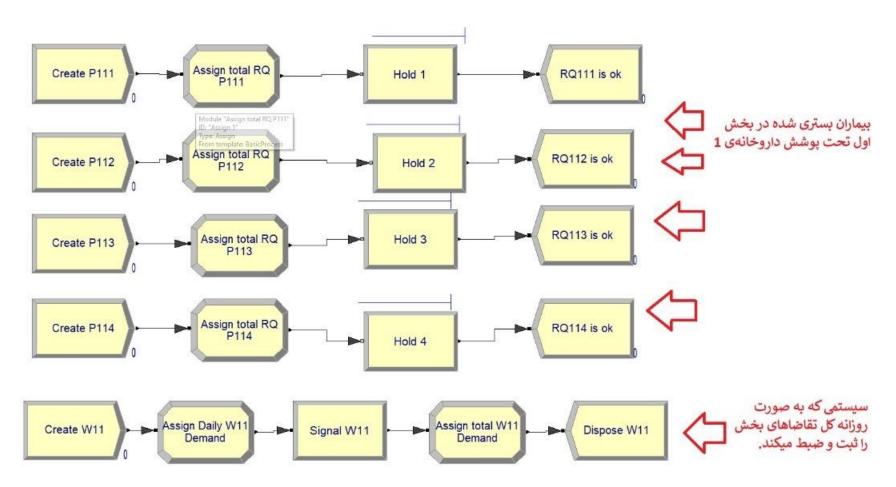
Финерати предоставлять предос

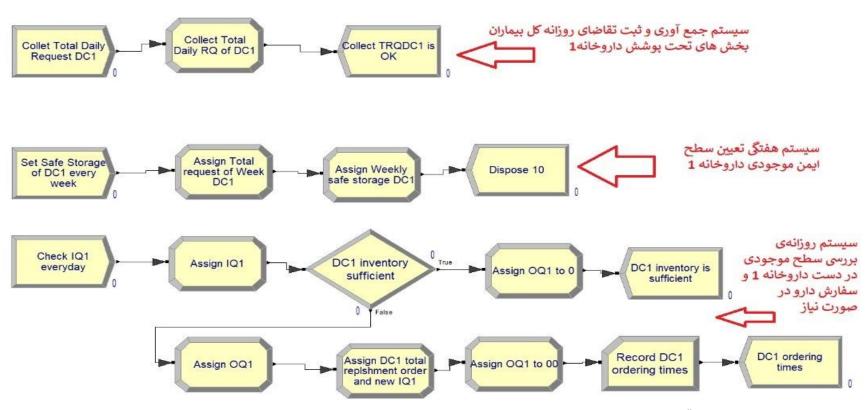
نمای کلی یکی از داروخانهها(داروخانه 1) که شامل 9 بخش است و شامل یک سیستم کنترل موجودی در دست به صورت روزانه و یک سیستم کنترل موجودی ایمنی به صورت هفتگی است. در بقیه داروخانهها نیز همین سیستم پیاده شده است. در صورتی که موجودی کمتر از مقدار موجودی اطمینان شود از موجودی داروخانه مرکزی(PDC) مقداری را جهت برآوردن تقاضا برمیداریم. فرآیند تحویل دارو از PDC به هرکدام از داروخانه ها طبق فرض مقاله به سرعت و بدون زمان است.

شکل زیر نمای یک بخش تحت پوشش داروخانه است.

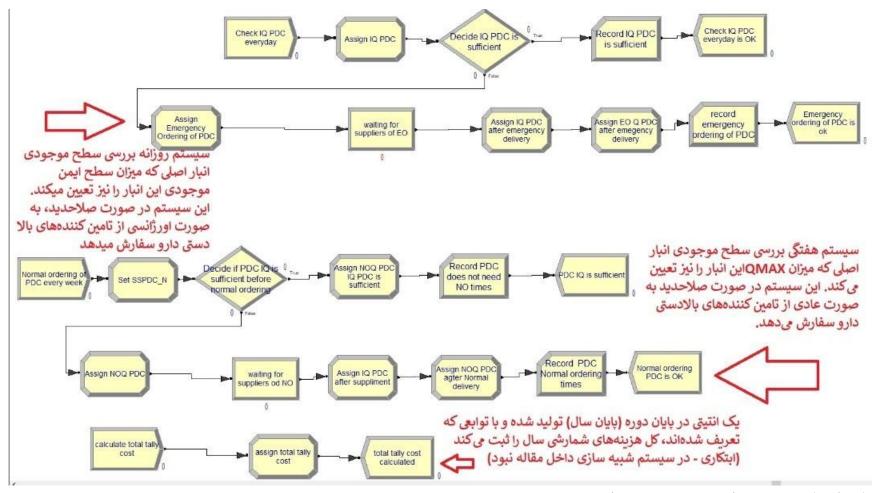
در این بخش ما تقاضاهای بیماران را تولید می کنیم و پس از ایجاد تقاضا آنها را در یک صف مجازی قرار می دهیم تا این مقادیر را به صورت روزانه ضبط کند.

در آخر نیز تقاضای روزانه و کل تقاضای بخش W_{11} ضبط میشود بدین صورت که یک انتیتی روزانه آمده و به انتیتیهای در صف یک سیگنال میدهد. در این تصویر نمایی از سیستم کنترل موجودی در داروخانه $\mathbf{1}$ را مشاهده می کنیم:

توضیحات این بخش در تصاویر آمده است.

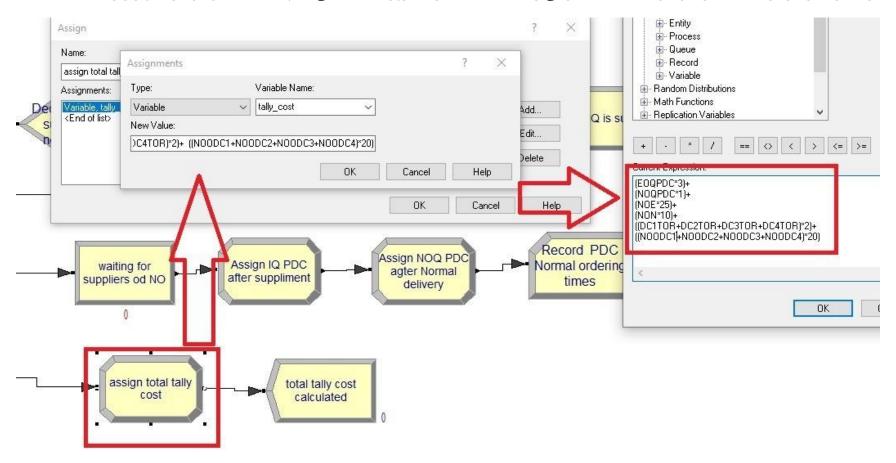
در این بخش نمایی از سیستم PDC دیده میشود:

ما در اینجا دو سیستم برای بررسی موجودی داریم.

در بخش اول ما یک سیستم بررسی روزانه موجودی داریم که در صورت نیاز سفارش اورژانسی در این بخش صورت می گیرد. سفارش اورژانسی سریعتر میرسد اما از سوی دیگر هزینه بیشتری برای سیستم دارد. در بخش دوم ما سیستم هفتگی بررسی موجودی داریم که در این حالت میزان موجودی بررسی میشود و در صورت نیاز سفارش عادی داده میشود که در این حالت هزینه کمتری به سیستم تحمیل میشود اما از آن سو در زمان دیرتری به دست ما میرسد.

در بخش آخر نیز در انتهای سال کل هزینه سالیانه شمارشی را به کمک یک سری ماژول محاسبه میکنیم که یک بخش آن در تصویر زیر آمده است:

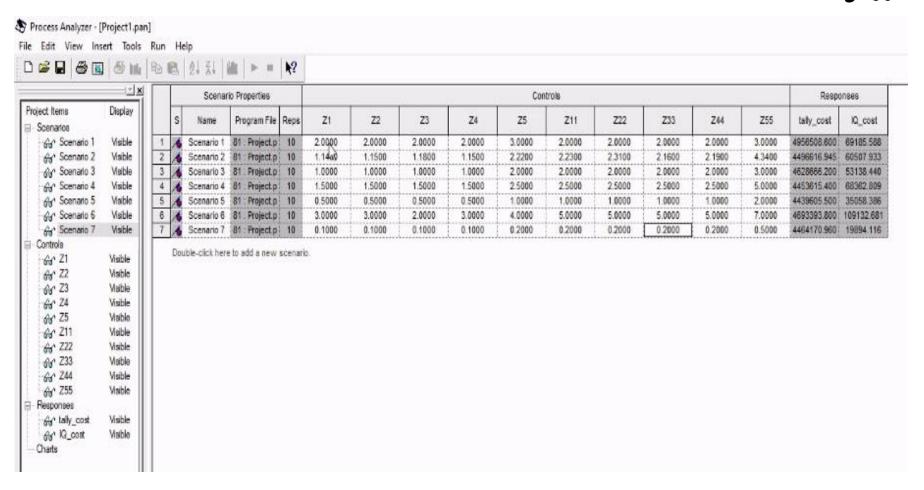
در این ماژول هزینههای شمارشی را محاسبه می کنیم.

دو سطر اول مربوط به هزینههای سفارش هر واحد اورژانسی و عادی را نشان میدهد. دو سطر بعدی در حقیقت هزینههای مربوط به هردفعه سفارشدهی را نمایش میدهد که برای اورژانسی و عادی به ترتیب ذکر شده است.

دو سطر آخر مربوط به هزینههای داروخانه هاست که یک سطر مربوط به هزینههای سفارش دهی از داروخانهها است و سطر آخر مربوط به هزینه تعداد دفعات سفارشدهی است.

هزینههای نگهداری نیز لحاظ شده اند به صورت متغیرهای time persistent که ضریب هزینه برای 0.5 PDC است و برای داروخانهها 0.6 است.

خروجى مساله

از آنجایی که مساله ما یک مساله بهینهسازی است و ما بایستی مقادیر مناسب ضریبهای مشخص شده برای موجودیهای اطمینان و QMAX را پیدا کنیم ما ضریبهایی را تخصیص دادیم و مقدار خروجی (Response) ها را مقایسه کردیم تا ببینیم در کدام حالت مقدار خروجی ما که در این جا هزینههای

سیستم ما هست حداقل شود. با بررسی متوجه می شویم سناریو 5 هزینههای کمتری نسبت به حالتهای دیگر دارد(حتی نسبت به مقادیر پیشنهادی مقاله که با استفاده از الگوریتم PSO محاسبه شده است)

در این سناریو ما ضرایب SS را یک و ضرایب QMAX را 0.5 در نظر گرفته ایم و این بدان معناست که برای داروخانه j موجودی اطمینان QMAX و مقدار QMAX برابر با $RQ_i \times 1$ است.